

6.10.2021

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Työllistä taidolla-palvelu

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on pyytänyt 8.9.2021 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide *Työllistä taidolla -palvelu* Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Valtakunnallisen Työllistä taidolla -palvelun tavoitteena on neuvoa yksin- ja mikroyrittäjiä rekrytointiin, työn hankkimiseen sekä työnantajana toimimiseen liittyvissä asioissa. Tarkoitus on myös tukea yritysten kasvua ja vastata työvoiman saatavuushaasteisiin. Palvelussa neuvotaan yrittäjää löytämään paras vaihtoehto työvoiman hankintaan sisältäen perinteisen rekrytoinnin lisäksi mm. työn ostamisen, erilaiset tukipalvelut (palkkatuki, työkokeilu, koulutukset) sekä kansainvälisen rekrytoinnin.

Uudenmaan ELY-keskus ja TE-toimisto ovat koordinoineet Työllistä taidolla-palvelua ja sen edeltäjää *Yrittäjästä työnantajaksi*-pilottia vuosina 2017-2021. Hanke käynnistyi pääministeri Sipilän hallituskaudella osana Yrittäjyyssopimusta/Kasvuyritysten työllisyysohjelmaa. Palvelun nimeksi muutettiin vuonna 2019 Työllistä taidolla, kun palvelussa tunnistettiin mahdollisia rajapintahaasteita valtiontukisääntöjen näkökulmasta. Tämän johdosta palvelua muokattiin räätälöidystä palvelusta enemmän yleisempään tieto- ja neuvontapalvelun suuntaan ja palvelun tulkittiin olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaista tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelua. Palvelu toteutetaan valtakunnallisena ostopalveluna, jossa kilpailutuksen voittaneet palveluntuottajat valmentavat, ohjaavat ja sparraavat palveluun osallistuvaa yrittäjää.

Uudenmaan ELY-keskuksen ja TE-toimiston on tarkoitus jatkaa Työllistä taidolla-palvelua vuoden 2022 alusta. Palvelun avulla yritykset arvioidaan työllistävän noin 4000 uutta työntekijää. Palvelun kilpailutus on tarkoitus toteuttaa loka-marraskuussa 2021. Kokonaiskustannukset ovat olleet yhteensä 4,96

m€/vuosi, josta 2,48 m€ on maksettu Uudenmaan ELY-keskuksen määrärahoista ja 2,48 m€ kohden-nettu TEM:stä palvelun valtakunnalliseen toimintaan. Lisäksi TEM on osoittanut palveluun palkattavien henkilöiden kustannuksia varten Uudenmaan TE-toimistolle yhteensä 140 000 €/vuosi. Yrityksille palvelun rahallinen arvo on ollut keskimäärin 1116€ +alv.

Ennakoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuki myönnetään valtion varoista taloudelliseen toimintaan ja sen myöntää valtio. Lausuntopyynnön ja sen liitteiden mukaan tukiviranomainen valitsisi avustettavat hankkeet ennalta määrättyjen kriteerien perusteella. Tukitoimenpide on näin ollen valikoiva.

Tuen voidaan myös katsoa täyttävän komission käsitetiedonannon¹ mukaisen edun määritelmän, sillä edusta on kyse aina, kun yrityksen taloudellinen tilanne paranee sellaisen valtion toimenpiteen johdosta, jonka ehdot poikkeavat tavanomaisista markkinaehdoista. Tämän arvioimiseksi yrityksen taloudellista asemaa toimenpiteen jälkeen olisi verrattava sen taloudelliseen tilanteeseen, jos toimenpidettä ei olisi toteutettu. Ainoastaan toimenpiteen vaikutuksilla yritykseen on merkitystä, ei valtion toimenpiteen syyllä eikä tavoitteella. Tuen osalta voidaan arvioida, että sen taloudellinen tilanne on parempi kuin ilman tukitoimenpidettä.

Tuen suhteellisen pieni määrä tai tukea saavan yrityksen suhteellisen pieni koko ei sellaisenaan sulje pois mahdollisuutta siitä, että tuki saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailuun. Sellaiselle yritykselle myönnetty julkinen tuki, joka tuottaa ainoastaan paikallisia tai alueellisia palveluja eikä tuota palveluja kotivaltionsa ulkopuolella, voi kuitenkin vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos muista jäsenvaltioista peräisin olevat yritykset voisivat tarjota tällaisia palveluja (myös sijoittautumisoi-keuden kautta) eikä tämä mahdollisuus ole pelkästään hypoteettinen.²

Kauppavaikutuskriteerin täyttymisen kynnys on ollut näin ollen sisämarkkinoilla perinteisesti hyvin alhainen (potentiaalinen vaikutus riittää). Unionin tuomioistuimet ovat korostaneet, ettei komissio ole velvol-linen osoittamaan tukien todellisia vaikutuksia. Toisin sanoen komission tulee yksinkertaisesti näyttää tutkinnassaan, miten riidanalaiset tuet saattaisivat tapauksen olosuhteissa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua, jotta kauppa- ja kilpailuvaikutuskriteerin edellytykset voidaan todeta täytetyiksi.

Kauppa- ja kilpailuvaikutuskriteerin edellytysten täyttyminen tukiohjelman osalta on tulkinnanvaraista, sillä tuen määrä on suhteellisen pieni, osallistuvien yritysten koko on pieni ja osa yrityksistä saattaa toimia hyvinkin paikallisesti. Kuitenkin voidaan yllä olevan perusteella katsoa, että on teoreettisesti mahdollista, että kriteerin edellytykset täyttyvät ainakin joidenkin yritysten osalta.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukiohjelmaan voidaan soveltaa vähämerkityksistä tukea koskevaa yleistä de minimis -asetusta (komission asetus 1407/2013), koska myönnettävä avustus on verrattain pieni. Hakuil-moituksissa ja avustuspäätöksissä tulee tällöin varmistua siitä, että myönnettävän tuki täyttää de minimis-asetuksen ehdot. De minimis-asetuksen 3 artiklan mukaan tukitoimenpiteiden ei katsota täyttävän kaik-

¹ Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01), kohta 67

² Komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01), kohta 192

kia perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan perusteita, jos ne täyttävät asetuksessa vahvistetut edellytykset. Jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa minkään kolmen verovuoden jakson aikana. Enimmäismäärää laskettaessa on otettava huomioon kaikki kyseisen yrityksen mahdollisesti eri viranomaisilta saamat de minimis -tuet.

2. Esitys yritystukineuvottelukunnan lausunnoksi

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakkoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että tukiohjelma ”Työllistä taidolla -palvelu” täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana voidaan soveltaa vähämerkityksisiä tukia koskevaa yleistä de minimis -asetusta. Tällöin tulee huolehtia asetuksen mukaisista ehdoista.

Yritystukineuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että tukiohjelmaan sovellettavat nykyiset EU:n valtiontukisäännöt ovat voimassa 31.12.2023 saakka ja että tarvittaessa tukiohjelman kansallista oikeusperustaa tulee muuttaa valtiontukisääntöjen muutosten edellyttämällä tavalla.

Esittelijä: erityisasiantuntija Elisa Fagerström

LIITTEET

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 8.9.2021 liitteineen